

Kongl. Maj:ts

Nådige

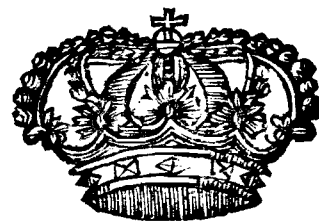
Sörflaring,

Öfwer

1739 års Kongl. Förordning om Mått,
Mål och Wigt.

Öfwen Stockholm i Råd: Cammaren then 30. Novembr.

1756.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:stis.

SEDERHOLM, tryckt uti Kongl. Tryckeriet
Hos Directeuren PET. MOMMA.

SS ADOLPH FRIEDRICH
med GUDS Råde, Sveri-
ges, Böhnes och Wendes Ko-
nung, &c. &c. &c. Arfwinge til Norge,
samt Hertig til Schleswig Hollstein, &c. &c.

Gjøre witterligt, thet Wi kommit i erfarenhet, huru-
som hwad uti 1739 års Kongl. Förordning om mått,
mål och wigt är stadgat om måtkärls försärdigande och
bruk efter thet therutinman föreskrefne måttet, icke warit
nog tilräckeligt at hindra hwariehanda underslef ther-
emot, utan at sådant i en och annan Landsort skall blif-
wit föröfwat, särdeles med mindermåttige Beck- och Tjå-
ru-tunnor, som allmogen til Städer och Kiöpingar infördt:
Swarwid, ehuruwäl Wi för thetta, medelst Bref til
wederbörande af then 8 April 1754, til Förklaring öfwer
öfwannämde Förordning stadgat, thet borde Allmogen,
när then med slike oriktige Beck- och Tjåru-tunnor til be-
rörde platser ankommer, så först therföre stå til Laga an-
swar, och ej allenast then så bestaffade wara, i hvars
hand then finnes, under confiscation warda ansedd, utan
ock ägaren therhos wara förfallen at pliffa så mycket,
som wärdet för waran sig bejäger, samt theräst kärlens
felaktighet skulle härröra af Krönarens wårdslöshet, äga-
ren så öpet stå, at wid behörig Domstol tiltala Kröna-
ren, och af honom skadestånd njuta, med mera, skall dock
thetta förordnande af Fiscalerne i så måtto misbrukas,
at the, när Allmogen med thenna wara til Kiöpingarne
inkommer, underlåta at gjöra beslag på the oriktige tun-
nor, them the sedan icke förr än wid utseppningar, el-
ler när the behaga, uti Kiöpmännernes Magasiner låta
upslå,

upplå, ösa och mäta, samt tå, i fall någon sunnits orif-
tig, Köpmannen thesfore til ansvar fordra; hwaröfwer
såsom förordsakande Köpmannen et ofskydigt lidande för
andras brott, så wida the, i anseende til thet påsatte
Eronomärket, sig samma förfalskade Tunnor på god tro
tilhandlat, flagomål, jemte anhållan om nödig rättelse, i
underdånighet blifwit anfördt. Wi hafwe förthenksuld
blifwit föramlätne at wara omtänkte på någon ytterligare
tienlig författning härutinnan, samt therwid godt sunnit,
at på thet hwar och en, som umgås antingen med mål-
kiarils förfärdigande eller med handel af sådane waror,
som theruti säljas, måge med så mycket mera lätthet ej
allenast kunna förfärdiga riktiga kiäril, utan ock giöra sig
om kiärilens riktiga innehåll försäkrad, böra hädanefter
til allmänt bruk antagas och nyttjas wijsse thertil inrätta-
de måttstockar, så wäl för runda och jämntiocka, som för
runda och bukiga kiäril, hwilka måttstockar komma här i
Stockholm at förfärdigas, och af Inspektoren öfwer mått,
mål och wigt justeras, samt emot en ringa penning til
Städerne och Allmogen fördelas; och skola alle the, som
måtkiäril förfärdiga, så wäl som Packare, Wråkare och
Besökare, wara förpliktade at noga rätta sig efter thesse
måttstockar, och jämnwäl Wråkare och Besökare wara för-
sedde med sådane af Jern, at themed försöka och utröna
kiärilens rätta innehåll på följande sätt, at, när kiärilet
ej är tomt eller innehåller sådan wara, at man ej får fö-
ra in måttstocken theruti, tå mätes utanpå, med stadigt
och warat snöre, kiärilets omkrets, af hwars tredjedel
kimbarnes tiocklek afdrages, och jämföres med måttstoc-
kens märke för diametrene; äfvensom then inre längden
finnes, när bottnarnes tiocklek och laggarnes bredd dra-
ges ifrån hela then yttra kiärilets längd, men tiockleken
af kimbar och bottnar utrönes, tå the genombäras på
åttfilli-

åttfellige ställen, och naktwarhålen mätas med en liten
Jernhake, hwarefter hålen tått igenpinnas utan warans
spilling eller stada. Och althenstund ofwansförmalte orif-
tigheter warda föröfswade i synnerhet af them, som tun-
nor förfärdiga, samt at icke allenast Tunne märkarne, in-
nan the sina märken på tunnorne, såsom bewis om the-
ras riktighet, påsätta, utan ock Wråkarnes, som Tiäran
til sin godhet utröna, och hwilka uti hwar Stad böra
wara edswurne, kunna och böra sådant finna och rätta,
hwarefter köparne uppå thesas åtgärd med all säkerhet
måste sig förlita, och utan alt twifwelsmål betalning för
waran erlägga; Förthenksul och i anseende thertil, at thesse,
ej mindre än andre Ambetsmän och Betiente, böra stå i
ansvar för sine förrättningar, och thet oriktighet wid tun-
norne sedermera skulle besinnas, af wederbörande Fiscaler
til plikt befordras, pröfwe Wi i Råder med billighet och
rättwisa enligt, thet bdr köparen ej på något sätt oroas
eller then af honori således på god tro köpte waran un-
der beslag tagas, utan alt ansvar och plikt ankomma på
then, som tunnorne förfärdigat eller justerat, eller ock
waran packat och wråkt, hwilka owägerligen skola wara för-
pliktade at sätta sina namn och märken på tunnorne; Dock
på thet Beck och Tiära uti oriktige tunnor icke må til ut-
rikes orter, Swenska Beck- och Tiäru-handelen til stada,
blifwa utskleppade, bdr waran, innan then warder klar giord
til utrikes utskleppning, omsättas uti riktige och mätthaltige
tunnor på thesas kostnad, som wid laga Domstol för orif-
tigheten och brottet blifwa sakfalte: och ware sisse säljaren
skuldig, at för en sådan utgift gå i förskott, hwarfore han
af Wråkaren hafwer at niuta sin ersättning, såsom för-
målt är: Kommandes thesfor, i grund af föregående så
wäl som flera skäl, kiärilens frönande hos Allmogen,
såsom både opåliteligit och onödigt, hädanefter aldeles at
inställas och uphöra. För

För öfrigit är hos Oss i underdånighet förestäldt, hurusom 1739 års Taxa för justeringen af mått, mål och wigt är icke allenast otillräckelig, utan ock ganska ojämn, så at hon dels är för dryg, dels altför knapp, hwaraf händer, at the, som omgås med mått och wigt, låta säl- lan eller aldrig justera hwad som är för högt taxerat: Swaremot Justerarne antingen undandraga sig at justera thet, som är taxerat för ringa, eller förrätta the justeringen för nöd skull med sådan brådskä, at behörig granlagenhet ei thet wid kan winnas; I anseende til hwilka oredor, med flere förekomne skäl, Wi funnit nödigt at härmed gilla och fast- ställa en sådan efter billigheten jämnad Taxa, som här- hos följer, och hwarefter all justering af mått och wigt hä- danefter betalas bör. Thet alle, som wederbör, hafwa sig hörsamligen at esterrätta. Til yttermera wisso hafwe Wi thetta med Egen Hand underskrifwit, och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholm i Råd-Cammaren then 30 Novembr. 1756.

ADOLPH FRIEDRICH.

TAXA för Justeringen af Skatt och Wigt.

1:mo, Om Rymdemål.

Dal. tre R:mt.

I Fyrkantig Mätare Tunna	—	—	2	
I dito Spann	—	—	1	16
I dito Halfspann	—	—	1	8
I dito Fierding	—	—	1	—
I dito Kappa	—	—	—	16
I dito Halfkappa	—	—	—	12
I Rund Mätare Tunna tillika med affskär- nings omkostnaden	—	—	3	—
I dito Spann	—	—	2	8
I dito Halfspann	—	—	1	24
I dito Fierding	—	—	1	8
I Kanna af Tenn, Bleck, Koppar eller Trå	—	—	—	12
I Stop, Halstop, Quarter, halst Quar- ter och Ort af hwad ämne thet wara må	—	—	3	—
I Tranfat, Um och Fat à 60 Kann. rymd	—	—	—	18
I Tunna à 48 Kannor	—	—	—	15
I Halfäm eller Half-fat à 30 Kannor	—	—	—	12
I Ankare à 15 Kannor	—	—	—	9
I Halfankare à 7½ Kanna	—	—	—	6
I Kalkå à 28 Kannor	—	—	1	—

2:do, Längde-Mått.

I Åln af Fern, Måsing eller Trå med Måf- sings Naglar	—	—	—	24
I Åln af Trå utan Måsings Naglar	—	—	—	12
I Stång af Trå, à 3 Ålnar	—	—	—	24

3:tio, Wigt.

3:io, Wigter.

	Dal. Öre R:mt.	
I Besman, så Agaren ei tillägger Bly	—	3 —
I Besman med tillagt Bly af Agaren	—	2 —
I Infats Wiggt à $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, ic. 1 Skålp.	—	2 —
I dito à 2 eller 4 Skålp.	—	3 —
I Metall Klumpwiggt à 1 Skålp.	—	— 24
I dito à $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{8}$ Skålp.	—	— 12
I dito à $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, 1 och 2 Löd	—	— 6
I Lödja af Tackjern à 1 Skålp. til och med en 19 Skålpunds Lödja	—	— 24
I dito dito à 1 Lisp. til och med 4 Lisp. Lödja	2	—
I dito dito à 5 til 10 eller 12 Lisp. Lödja	4	—

Stockholm i Råd-Cammaren then 30 Novembr. 1756.

ADOLPH FRIEDRICH.

(L. S.)